

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

7/21870
66/189

Sayı : 56020453/2013-610.01-467/3809/7034
Konu : Yazılı soru önergesi

11 / 05 / 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 06/05/2013 tarihli ve 43452547-120.07-121693 sayılı yazı,
b) 31/05/2013 tarihli ve 2422/4780 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, Diyarbakır Milletvekili Nursel Aydoğan tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/21870 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Sadullah ERGİN
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı (1 adet)

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2013-610.01-467/3808/7033
Konu : Yazılı soru önergesi

41. / 99. / 2013

Sayın Nursel AYDOĞAN
Diyarbakır Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/21870 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

1- Türk ceza mevzuatında "tutsak" kavramı, ceza infaz kurumlarında ise bu kavrama dayalı bir sınıflandırma bulunmamaktadır. Ceza infaz kurumlarına, haklarındaki mahkûmiyet hükümleri kesinleşerek infaz aşamasına geçen "hükümlü"ler ile mahkemelerce verilmiş tutuklama kararlarına dayalı olarak "tutuklu"lar alınmaktadır.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutuklular hakkında, başta 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun olmak üzere, ilgili tüzük, yönetmelik ve genelge hükümlerine göre işlem yapılmaktadır.

Gebze Kadın ve Alanya L Tipi Kapalı ceza infaz kurumları da dâhil olmak üzere, bütün ceza infaz kurumlarının faaliyet ve işlemleri denetime tâbi tutulmaktadır.

Bu çerçevede;

1- Yargı denetimi kapsamında, ceza infaz kurumları, 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri tarafından denetlenmektedir. Hükümlü ve tutuklular, cezanın infazına veya kurumdaki yaşam koşullarına ilişkin şikâyetleri nedeniyle infaz hâkimine şikâyet başvurusunda bulunabilmekte, infaz hâkiminin kararına karşı da ağır ceza mahkemesine itiraz edebilmektedir. Bu şekilde, kurumların bütün işlem ve faaliyetleri yargı denetiminden geçirilebilmektedir.

2- İdarî denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri tarafından denetlenmektedir.

3- Sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında, 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan ve kurulduğu ağır ceza merkezinin yargı çevresinde faaliyet gösteren izleme kurulları, hâkim ve Cumhuriyet savcılarının oluşan adli yargı adalet komisyonlarınca oybirliğiyle seçilen sivil kişilerden oluşmaktadır. Bunlar da, kendi içlerinden bir üyeyi başkan olarak seçmektedirler. Anılan kurullar, 4681 sayılı Kanunun 7. maddesi gereğince, iki ayda en az bir kez kuruma giderek denetim faaliyetinde bulunmak zorundadırlar. İzleme kurulları, hazırlamış oldukları raporları Cumhuriyet başsavcılığına, Bakanlığımıza, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Başkanlığına ve görev alanına giren bir şikâyet söz konusu ise infaz hâkimliğine göndermektedirler. Sivil toplum denetimi kapsamında, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığınca il ve ilçelerde sivil toplum temsilcilerinden oluşturulan il ve ilçe insan hakları kurulları da ceza infaz kurumlarını ziyaret edebilmektedirler.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

4- Parlamento denetimi kapsamında, Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri ceza infaz kurumlarını ziyaret ederek araştırma ve denetleme faaliyetlerinde bulunabilmektedirler.

5- Uluslararası denetim kapsamında, ceza infaz kurumları, Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından da denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir. Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle incelenmekte, adlî ve idarî yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

II- Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutukluların kurum uygulamalarına karşı şikâyet hakkı bulunmaktadır. Hükümlü ve tutukluların resmî kurumlara yazdığı dilekçeleri herhangi bir denetime tâbi tutulmamaktadır. Şikâyetlerin, Bakanlığımıza intikal etmesi hâlinde, gerekli incelemeler titizlikle yapılarak yasal gereği yerine getirilmektedir. Bu bağlamda, hak ihlalleriyle ilgili olarak yapılan tüm başvurular hakkında adlî yönden Cumhuriyet başsavcılıklarınca, idarî yönden ise yetkililerce kanunî gereği yapılmaktadır.

III- Ceza infaz kurumlarında sağlık hizmetleri, 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun; Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Tüzük; Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler Hakkında 45/1 sayılı Genelge, Sağlık Bakanlığı ve Bakanlığımız arasında imzalanan 30/04/2009 tarihli Ceza İnfaz Kurumlarındaki Sağlık Hizmetlerinin Düzenlenmesi Hakkında Protokol; Bakanlığımız Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü ve Türk Eczacıları Birliği Merkez Heyeti arasında imzalanan 01/01/2009 tarihli Protokol; Bakanlığımız, İçişleri ve Sağlık Bakanlıkları arasında imzalanan 19/08/2011 tarihli Protokol hükümleri doğrultusunda yürütülmektedir.

Kurum sağlık koşullarının düzenlenmesi hekim tarafından yapılmakta, hasta hükümlü veya tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi görmesi gerektiğine muayene eden kurum doktoru, kurum doktoru bulunmadığı hâllerde ise, semt polikliniği veya hastanede görevli doktor tarafından karar verilmektedir.

Kurumda görevli doktorun uygun görmesiyle hastaneye sevk edilen hastanın, hastanede görevli hekim tarafından verilen kararlara göre takip ve tedavisi sürdürülmektedir. Hasta, hekimin uygun görmesiyle yatırılarak veya ayakta tedavi görmektedir. Ceza infaz kurumlarında barındırılan hükümlü ve tutukluların sağlık sorunlarıyla ilgili gerekli tüm tetkik

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

ve tedaviler özenle yerine getirilmekte olup, hekim kararlarına kurum idaresinin müdahalesi söz konusu değildir.

Ceza infaz kurumlarında barındırılan tüm hükümlü ve tutuklular, özgürlüğünden yoksun olmayan her vatandaşın yararlanabildiği sağlık haklarından ve hizmetlerinden öncelikli olarak yararlandırılmakta olup, her türlü muayene ve tedavileri, devletin teminatı altında ve ücretsizdir.

IV- Gebze ve Alanya Cumhuriyet başsavcılıklarıyla yapılan yazışmaya verilen cevaplarda;

1) Ceza infaz kurumlarında, ortak kullanım alanlarında yapılan kamera kayıtlarının kişinin özel yaşam alanının kısıtlanmamasının güvencesi olduğu; bir arada yaşayan hükümlü ve tutukluların kendi aralarında ayrımcılık yaparak bazı hükümlü ve tutukluların kişisel yaşam alanlarının sınırlandırılmasına neden olabildiği; hükümlü ve tutuklular arasında meydana gelebilecek şiddet olaylarının önlenmesinde, bu olaylara erken müdahale edilmesinde ve olayın tespitinde kamera görüntülerinden faydalandığı; böylece insanların en temel haklarından olan yaşama ve güvenlik hakkının, toplu yaşamayı gerektiren bu kurumlarda özel hayatın gizliliğini ihlâl etmeden daha modern donanımlarla sağlandığı; ayrıca, ceza infaz kurumlarının bazı hak ve özgürlüklerin uluslararası standartlarda kısıtlandığı yerler olduğu; bu kısıtlamaların en aza indirilmesinde kamera görüntülerinin çok önemli bir yer tuttuğu;

Bu bağlamda, ceza infaz kurumlarında ortak yaşam alanlarının kamera ile görüntülenmesinin, kurum personeli ile hükümlü ve tutukluların güvenliğinin sağlanmasında ve maruz kalabilecekleri insanlık dışı muamelelerin önlenmesinde büyük önem arz ettiği; kamera görüntülerine ait kayıtların ceza infaz kurumundan sorumlu Cumhuriyet savcısı ve ceza infaz kurumu müdürü tarafından denetlenerek keyfi uygulamaların önlendiği;

2) Soru önergesinde adı geçen ve Gebze Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kaldığı belirtilen hükümlünün Kuruma 07/08/2012 tarihinde sevkle geldiği; hükümlünün, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı söz konusu olduğundan 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun "Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasının infazı" kenar başlıklı 25. maddesi gereğince tek kişilik odada kalmasının gerektiği; hükümlünün sürekli rahatsızlığını beyan etmesi nedeniyle 14/08/2012 tarihinde Kurum revirinde muayenesini müteakip Farabi Devlet Hastanesine Psikiyatri Bölümüne sevk edildiği; burada yapılan muayenesi sonucunda yalnız kalamayacağına dair rapor düzenlendiği; bu rapora istinaden 14/08/2012 tarihinden itibaren Kurum İdare ve Gözlem Kurulu Kararıyla üç kişi ile birlikte barındırıldığı; dolayısıyla soru önergesinde belirtilen iddiaların gerçeği yansıtmadığı;

3) Alanya L Tipi Kapalı ve Açık Ceza İnfaz Kurumlarında terör suçundan hükümlü ve tutukluların kaldığı kadın koğuşunda, 21/05/2013 tarihi itibarıyla 12 kadın hükümlü ve tutuklunun bulunduğu; kadın koğuşunda kalan hükümlü ve tutukluların hasta takip dosyalarının incelenmesinde; söz konusu hükümlü ve tutukluların değişik tarihlerde Kurumda bulunan revire çıkarak aile hekimi tarafından tetkik ve tedavilerinin yapıldığı; Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hastaneye sevki yapıldığı hâlde bir yılı aşkın süredir tetkik ve tedavisi için hastaneye götürülmeyen hükümlü ve tutuklu bulunmadığı;

Kurumda Sağlık Bakanlığı tarafından görevlendirilen bir aile hekiminin görev yaptığı; herhangi bir güvenlik zafiyetine yol açılmaması ve sağlık hizmetlerinin daha etkin

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

yürütülebilmesi adına Kurumda bulunan hükümlü ve tutukluların revir günlerinin acil hâller dışında haftada 1 gün olmak üzere belirlendiği; bu bağlamda pazartesi gününün E Bloкта bulunan koğuşların, salı gününün F blokta bulunan koğuşların, çarşamba gününün A Bloкта bulunan koğuşların, perşembe gününün B Bloкта bulunan koğuşların ve cuma gününün de C Bloкта bulunan koğuşların revir günü olarak belirlendiği; revire gitmek isteyen hükümlü ve tutukluların acil hâller dışında belirlenen günlerde revire çıkarıldığı; hükümlü ve tutukluların 15 gün beklemesi gibi bir durumun söz konusu olmadığı;

4) Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda "A Takımı" adı altında herhangi bir birimin olmadığı, bu yöndeki iddiaların gerçeği yansıtmadığı;

5) Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda terör suçundan hükümlü ve tutukluların kaldığı kadın koğuşunda 21/03/2013 tarihinde Nevruz kutlamaları esnasında koğuşun havalandırma bahçesinde gazete, kitap ve bez parçalarının tutuşturularak ateş yakıldığı; kurum güvenliğini tehdit eden yangının, hükümlü ve tutukluların can emniyeti açısından da tehlike oluşturduğu; bu nedenle yakılan ateşin, yangın hortumuyla su sıkılmak suretiyle söndürüldüğü; koğuş ve Kurum bahçesinde nevrüz kutlamaları nedeniyle yapılan diğer etkinlik ve faaliyetlere hiçbir şekilde müdahalede bulunulmadığı,

Bildirilmiştir.

V- Bakanlığımız kayıtlarının incelenmesinden;

1) 2012 yılından itibaren, Gebze Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuyla Alanya L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu idaresi ve görevlileri hakkında, kötü ve keyfi muamele iddialarına dayalı olarak, hükümlü ve tutuklular ile yakınları ve çeşitli merciler tarafından Bakanlığımıza 47 başvuru yapıldığı;

2) Bir kısım personel hakkında yürütülen soruşturmalar sonucunda, idarî yönden disiplin cezası verilmesine yer olmadığına, adli yönden ise kovuşturmaya yer olmadığına dair kararlar verildiği; bir infaz ve koruma başmemuru hakkında idarî yönden yapılan soruşturma sonucunda kınama cezası verildiği; hakkında açılan kamu davası sonucunda ise mahkemece beraate hükmedildiği;

3) Kurum personeli hakkındaki bir kısım başvurular üzerine başlatılan adli ve idarî soruşturmaların ise hâlen devam ettiği;

Anlaşılmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

Sadullah ERGİN
Bakan